

SOLIA

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC

Red. și Administrația:

Str. Gh. Barițiu No. 2,
Telefon: No. 14 - Orăștie.

Apare săptămânal sub îngrijirea

unui comitet de redacție,
Director: Dr. ALEX. HERLEA

ABONAMENTE:

pe 3 luni 30 lei — pe 6 luni 60 lei — pe 1 an 120 lei.

pentru țărani 50 lei pe an, pentru Inst. și Aut. 200 lei pe an.

EXEMPLARUL 2 LEI.

Administrația și Politica.

de: Leontin Pârva
advocat.

Nu mă voi ocupa în acest articol de administrația centrală a Statului, care este așa cum cu toții o cunoaștem sau mai precis o simțim ori-decâteori suntem nevoiți să luăm contact cu ea. — O voi face aceasta cu altă ocazie.

Deocamdată mă voi ocupa — în mod fugitiv — de administrația locală, în care vizez în special pretorii, notarii, percepșorii și jandarmii adică acei funcționari cari vin în contact direct și zi de zi cu poporul.

Dela început trebuie să afirm, că din constatările personale făcute cu diferite ocazii, am ajuns la concluziunea că majoritatea dintre acești funcționari — onoare și cinste rarelor excepții — sunt sau abuzivi, sau necorecți, sau nepricepuți sau neglijenți — și nu sunt rare cazurile când sunt „inestrați” cu toate aceste „calități”.

Pentru a ilustra afirmațiunea de mai sus, voi înșira câteva specii de abuzuri ale acestor funcționari, fără nici un comentariu.

Iată-le:

Am văzut în anul 1935, în comuna Burjuc, un notar împreună cu un țaran, făcând semnele electorale al partidului liberal pe porțile cetățenilor.

Am văzut un pretor (cu delegație) colindând comună de comună, pentru a îndemna țărani să voteze cu candidatul partidului liberal. — Acest pretor nu se mulțumea cu declarațiunile cetățenilor că îl vor asculta și vor vota cu candidatul partidului liberal, ci pe unii în cari nu avea destulă încredere îi punea să jure că își țin promisiunea. — Aceleași pretor — după alegeri — a dat ordin să se ridice materialele sosite pentru clădirea școlilor în diferite comune, sub motiv că nu l-au ascultat și n-au votat cu candidatul partidului liberal.

Am văzut notar punând la dispoziția agenților liberali automobilul său, pe care personal îl conducea în propaganda electorală luând parte activă la întruniri.

Avem dovezi că anumiți notari au făcut promisiuni demagogice în diferite comune — ca scăderea impozitelor, scutirea de diferite emenzi clădiri de școli, ajutoare pentru biserică etc. — bine înțeles dacă cetățenii vor vota cu partidul liberal. —

Deasemenea, avem dovezi că sunt notari cari au făcut afirmațiuni calomnioase la adresa altor partide politice și în special la adresa partidului național-țărănesc.

Avem dovezi că unii din acești funcționari au încercat să „cumpere” țărani frunțași de ai partidelor adversare — în alegeri, — partidului liberal.

Avem dovezi că un agent de percepție a stricat un pod pentru ca să nu putem pătrunde într-o comună (Lăpugiu Superior) unde era convocată o adunare politică.

Avem dovezi cum un agent de percepție amenința alegătorii — în sala de votare — (sub ochii judecătorului care nu vedea nimic) că dacă nu votează cu lista liberală vor avea de a face cu el.

Avem dovezi că anumiți notari, au rupt afișele și manifestele partidului național-țărănesc și în schimb împărțeau manifeste de ale partidului liberal.

Avem dovezi că jandarmii au bătut doi tineri din comuna Tisa pentru „vina” de a fi făcut semnul partidului național-țărănesc. — deși în treacăt fie zis fapta nu era a lor ci a altor cetățeni onorabili din acea comună.

Să mai amintesc atenția binevoitoare ce au avut-o unii dintre acești funcționari, față de mine și familia mea în tot timpul cât am stat la Ilia, supraveghind cine intră și iese de la mine, îndemnând și oprind anumite persoane de a mă vedea, sub amenințarea sancțiunilor pe care le împărțeau d-nealor cu putere de zei?

Să mai amintesc de faptul, că acești funcționari iau parte în corpore la întrunirile partidului liberal și că perzută pe anumiți cetățeni cari nu fac politica partidului liberal? Găsim inutil întrucât din cele arătate mai sus, oricine își poate face o icoană clară de ce mai pot fi capabili acești politicieni, cari numai în timpul liber câte-o dată, sunt și funcționari.

În dorința mea de a a descoperi cauza adevărată care îndeamnă pe acești funcționari să se preteze la fapte atât de înjositoare și ilegale; am întrebat pe unii să mi explice ce demon îi împinge pe calea răului?

(urmăre în pag. III.)

Frontul vaidist se refortifică.

MOTO:

„Solia Dreptății” face mare reclamă aparatului „Casanova” dela firma A. Fischer București.

Este bine știut, că acum nu demult s'au întrunit la București toți șefii organizațiilor frontului românesc din întreaga țară având în frunte pe președintele lor suprem Alexandru Vaida. Asupra celor dezbătute nu s'a dat nici un comunicat și nici esfel n'a transpirat înafară ceva asupra discuțiilor urmate, o dovadă a ceea, că ele au fost de cel mai intim caracter. Nouă însă prin antene sprintene gazetărești ni-a succedat totuși, să aflăm adevărul ascuns asupra celor petrecute astfel putem relata fără teama de a putea fi desminși, că în atmosfera plumboasă epăsătoare, care întuneca fețele tuturor celor de față discuțiile s'au purtat asupra aflării unui mijloc mântuitor, care să salveze frontul după dezastul funest din alegerile administrative dându-i o refortificare mai ales acum, când ne pândesc alegerile generale, deci când se numără bobocii venirii la putere.

O tăcere de mormânt se asezase asupra adunării, când deodată a luat cuvântul popa Dumitru Man, care, vădit cu o inspirație proprie, deja în primele cuvinte a avizat, că el a găsit mijlocul eroic pentru refortificarea frontului care va să fie fluviul mare înghițind toate paraile. Acest mijloc ar fi, ca adunarea să decreteze aparatul „Casanova” de talisman oficial al frontului și să oblige pe fiecare membru a și-l acuița purtându-l la un loc discret, pe care îl vor ști numai membrii ei între ei. Acest talisman încercat — spunea popa Man — va da și garanța frontului o tinereță fără de sfârșit transformând chiar și pe cei de adânci bătrânețe în șoimi tineri, luptători cu depline viori.

Di Vaida, medic de carieră, momentan a sesizat, că ideea lui popa Man, om de alfel încercat în materie, — este singura salvatoare astfel și-a înșușit-o iar adunarea a primit cu înaltă însuflețire și fără nici o discuție propunerea părintelui Man recunoscându-i competența și atribuindu-i specialitatea în chestiune.

Hotărârea aceasta dela București a avut cel mai mare răsunet în țară.

Respectul pentru persoana omului nu este o idee de dreapta sau de stânga, — ci este o intuiție de bun simț pentru europeanul cult de aștăzi. Nu se face politică, pe câtă vreme oamenii nu se respectă reciproc.

Prof. C. Rădulescu-Motru.

berle vaidiste, îndeoseb în organizația din jud. Hunedoara. Di A. Vlad președintele frontului vaidist în Ardeal și jur, vădit cel mai încântat de ideea confruntării sale popa Man, a și convocat de urgență ședința comitetului județean al organizației pe ziua de 2 Octombrie 1937, în care rostind cuvântul presidial, în termeni plini de vigoare a arătat și explicat, că aparatul „Casanova” va fi un regenerator și un refortificator al frontului, peste care nu vor putea lua putere alte formațiuni, impune deci tuturor membrilor, tineri și bătrâni, să se înarmeze cu acest talisman cât mai curând. În scopul acesta — spunea dsa — a și dispus, să se publice număr de număr în gazeta oficială Solia Dreptății inseratul aparatului.

Toți cei de față au înțeles rostul cuvântării dlui A. Vlad, pe care l-au aclamat cu o însuflețire de nedescris.

S'a găsit însă totuși un membru mai curajos, care a îndrăznit, să observe, că aparatul în chestiune îl furnizează A. Fischer din București, evident un jidan, care nu poate fi încadrat în protecția frontului. Di Aurel Vlad l'a dumerit însă pe opozant, că atât dsa cât și chiar președintele suprem d. A. Vaida s'au convins, că aparatul furnizat de Adolf Fischer e mai — koger.

Pricolctu.

Semnele plecării guvernului liberal

M. S. Regele când vrea să dea semn unui guvern că sa săturat de el o face într-o formă de diplomatică mulțumindu-le de serviciile prestate și acordându-le membrilor guvernului câte-o decorație.

Astfel M. S. Regele a și dat deja semnul de plesare guvernului Dlui Tătărescu acordând mii de decorații de adlo.

Când s'a aflat de aceasta toată țara a răsuflat ușurată că acum în câteva săptămâni va scăpa de apăsarea liberală și va ajunge iarăși la libertatea cuvenită unui popor demn și cinstit ștergându-se cenzura și starea de asediu.

Constătuirea tineretului național-țărănesc din Cluj

D. profesor univ. I. C. Petrescu expune rolul tineretului în partid

La Clubul partidului național-țărănesc din strada Regina Maria s'a ținut o importantă constătuire a tineretului național-țărănesc din Cluj.

La constătuire au participat pe lângă numeroși membri ai organizației tineretului d-nii: I. C. Petrescu secretarul general al tineretului național-țărănesc, d. prof. univ. Victor Jinga, prof. Gh. Dragoș, dr. Aurel Buteanu, dr. Valer Moldovan, Teofil Bugnariu, Victor Iancu Ing., Ion Dimofache, prof. Ogneanovici, dr. Vill Șerban, dr. Târăveanu, inv. Mîtreșca etc. etc.

Di prof. Victor Jinga salută în mijlocul celor prezenți pe d. prof. univ. I. C. Petrescu după care d-sa arată rostul constăturii, expunând apoi pe scurt linia programatică a partidului, principiile lui de bază și încadrarea lui în viața politică, socială și economică a țării.

Partidul național e pe linia principiilor isvorâte din înălțarea clasei țărănești pentru revendicările sale politice sociale. Toate aspirațiile țărănești se confundă cu însuși partidul național-țărănesc.

După ce d. prof. Victor Jinga trece în revistă toate evenimentele mari legate de țărănime, propune ca eroii martiri Horie, Cloșca și Crișan să fie comemorați într-o ședință festivă în cadrele tineretului.

În altă ordine de idei d. prof. Victor Jinga arată rolul hotărâtor pe care îl joacă tineretul într-un partid. Rolul tineretului este ca liniilor de program să le dea ființă. Tineretul să fie promotorul și animatorul vieții în partid.

Omagierea lui Aurel Socol

Înainte de a da cuvântul d-lui prof. I. C. Petrescu d. prof. Victor Jinga în semn de recunoștință din partea tineretului față de fostul președinte al organizației P. N. T. Cluj, Aurel Socol, propune să i se facă cadrul altei, ședințe omagiere.

Tineretul să fie creatorul și susținătorul noii spiritualități.

D. prof. univ. I. C. Petrescu luând cuvântul arată normele pe care tineretul trebuie să le urmeze în cadrele partidului și aportul pe care tineretul trebuie să-l aducă în lupta pe care partidul o dă întru realizarea programului și a principiilor sale cunoscute din voința și aspirațiile unei clase dominante în acest stat, clasa țărănească.

Tineretul național-țărănesc din toată țara și-a dovedit puterea de muncă și puterea de realizare.

Pentruca idealul țărănesc să se poată realiza este necesar a se crea un climat favorabil care nu poate fi realizat decât de spiritualitatea țărănească.

Aici intervine rolul tineretului. Tineretul crează o spiritualitate. Tinerii adăugă elanul lor la acțiunea celor vârstnici.

După expunerea succintă a d-lui prof. I. C. Petrescu asupra încadrării tineretului în partid au urmat discuții la care au luat parte dd. Bacur Schiopu, Biji Mircea, Victor Iancu, dr. Aurel Buteanu, dr. Gh. Dragoș și Augustin Tătaru.

Fiecare din vorbitori și-au expus punctul de vedere asupra felului cum va trebui să acționeze tineretul, pe pe teren și asupra metodelor de luptă pe care va trebui să le întrebuinteze.

Tineretul să fie expresia fidelă a principiilor partidului și forța dinamică a lui.

Evenimentele mari și jertfele făcute pentru țărănime cum a fost cea a lui Teodor Albu din Sibiu care s'a sacrificat pentru cauza țărănească să fie îndemn de luptă pentru triumful țărănismului.

Tineretul a hotărât apoi începerea unei vii acțiuni pe teren, conduse de ideea de program spre înălțarea morală și economică a țării, prin înălțarea țărănimii.

Nu și dă seama fiuica, că fapta aceasta a patronului ei, prin care a sustras dela destinațiunea lor acei bani publici, pe cari ministerul de agricultură cu toate greutățile financiare ale țării i-a destinat județului nostru pe seama agricultorilor noștri, — constituie și ea o bucată din „Cascada fraudelor“?

Nu și dă seama fiuica, că așa o faptă e una din cele mai nemernice ticăloșii, care atinge din greu interesele mari ale țării, fiind vorba de înălțarea producției noastre de grâu mai ales în ce privește cel tate superioră, ca astfel să putem învinge barem în parte greaua concurență în exportul grâului, când țara noastră e o țară per excellentiam agricolă astfel exportul grâului pentru noi e o problemă de extremă importanță.

Nu s'a gândit fiuica, că această crimă a patronului ei, care mai trăgea și salariu lunar de zecimii lei dela Camera, mai atinge din greu și interesele agricultorilor și a întregului popor, din sudoarea cărora se adună picur cu picur tezaurul țării, din care se împart fonduri pentru grâul de însemănțare?

Nu și-a dat seama fiuica, că și pentru cazul vârcolacului A. Vlad se potrivește concluziunea din articolul Universului: Cascada fraudelor, unde se spune: „Contribuabilul coplesit de sarcini de tot felul resimte în fiecare zi un dublu for. Pe de o parte intervenirea unei noi dări: timbru, marcă postală, tacsă de înregistrare, impozit fiscal, comunal etc. tot ce poate elabora deficitul de competență și excedentul de fantezie; pe de altă parte ghebra că s'a descoperit o nouă fraudă“ — cum și celelalte concluziuni ale articolului?

Și apoi să fie după vorba fiuicei

„poporul indolent n'ar trebui să arunce cu pietrii asupra aceluia“, care a jăcmănit 2¹/₂ milioane lei, fond pentru grâul de însemănțare, pe care ministrul de agricultură dela început l'a declarat întangibil edeca de care nu este iertat? Să se atingă nime pentru alt scop?

Și ce zice fiuica la faptul, că patronul ei era de mult judecat pentru crima săvârșită dacă nu intervenia politicianismul generos al liberalilor, care din anumit calcul politic l'a luat la sânul său viclean pe vârcolacul A. Vlad iar acesta și-a plecat capul pe acest sân abandonând deodată cu demnitatea de om și orice aversiune și adversitate față de aceia cari l'au detractat odinioară făcându-l neom și cari înșugi au pus la cale ancheta și procesul penal împotriva preținului lor de azi?

Iată, cât de rău i-se stă fiuicii să scrie articoli moralizatori a la „Fraude fraude și iar fraude“ prin care a atras întregă atențiunea publică la funia din casa spânzuratului ei patron.

Învățătura e deci: fiuica să continue cu îmbălarile, cari sunt elementul ei de viață și la nici un caz să nu se preteze pentru moralizări.

Numai cât noi nu suntem copilândrii la judecată. Noi vedem prea limpede în viclenia fiuicei tendința, ca prin scrisul ei să abată cât mai mult atențiunea publică dela isprava criminală a patronului ei, pe care, fiindcă necesitatea care, nizuiește a-l prezenta neîntinat cu scelerități. Numai cât: *Factum infectum fieri non potest* adică telea: un fapt săvârșit odată nu-l mai poți face nefăcut nici chiar atunci, când politicianismul liberal er vrea, să-și scape din belea un nou — client. Vom fi de veghe ca streja neadormită.

Când va izbucni vulcanul în partidul liberal.

Se știe că în tot timpul cât au guvernat liberalii în sânul partidului lor au cloțotit un vulcan pe care însă l'au acoperit cu aparențe și nu l'au lăsat să izbucnească.

Astfel dl Dinu Brăteanu i-a luat în nume de rău lui Tătărescu faptul că a primit să fie prim ministru peste capul său ca șef de partid.

Di Tătărescu în schimb a căutat toate ocaziunile să se înalțe și să rete lumii că adevăratul

partid liberal stă în jurul său.

Totuș liberalii în spiritul lor practic nu s'au sînchisit de această imposibilitate morală și de dragul de-a rămânea la putere au ascuns aceste neînțelegeri, — D'nu Brăteanu însă a promis că îndată ce vor ajunge în opoziție vor clarifica situația dia partid și-l vor pune pe di Tătărescu la locul său astfel ca să nu se mai poată înălța de altă dată la demnități așa mari peste voia partidului.

Funia în casa spânzuratului.

Fiuica lui Aurel Vlad, binecunoscuta cloacă a tuturor îmbălarilor murdare, în numărul ei din urmă sub titlul: „Fraude, fraude și iar fraude“, scrie ceva, ceea ce e mare primejdie chiar pentru patronul ei. Ea reproduce articolul: „Cascada fraudelor“, apărut în ziarul „Universul“ și comentează, că nu e de mirare, că fraudele sporesc și hoțiile înfloresc, fiindcă fraudatorii în cele mai multe cazuri nu sunt pedepsiți, ci aproape totdeauna sunt apărați și ocrotiți, când interesele politicianilor pretind mușamalizarea lor. Aruncă deci peatra asupra autorităților constatând cu durere, că avem o conducere păcătoasă, care tolerează atari ticăloșii, dar avem și un popor indolent, care nu reacționează și care pentru beutură și mită sprijinește pe aceia, cari jăcmănesc avutul public. Pe urmă fiuica adaugă, că răul este cu mult

mai extins decum am crede și avem lipsă de o sută de uriași ca Hercules, dacă voim, să curățim grejdul lui Augias de gunoier.

Este cea mai mare surprindere pentru noi, că autorul scrisului din fiuică, una dintre cele mai nepotolite la foame lichele ale patronului, dovedește cea mai mare lipsă de delicateță față de stăpânul său A. Vlad, vorbind de funie în casa spânzuratului. Doar licheaua — autor o știe prea bine, că vârcolacul A. Vlad și acum e pe banca acuzaților în procesul criminal pentru delapidarea alor 2¹/₂ milioane lei, cari constituiau fondul grâului de însemănțare primit de camera de agricultură a jud. Hunedoara dela ministerul de agricultură, fond, pe care vârcolacul l'a traficat la banca sa Ardeleana fiind acesta în strâmtoare de bani în vremea aceea.

S'au scumpit lemnele și la Orăștie

Gazetele sunt pline de protestele cetățenilor, cari nu mai pot suporta scumpetea lemnelor. Locuitorii orașului nostru, până acum de curând au fost cruteți de această scumpete.

Acum însă s'a abătut și asupra locuitorilor Orăștiei scumpetea excesivă a lemnelor, care însă nu provine în primul rând din ridicarea prețului de cost al lemnelor, primăriei ci mai vârtos din pricina ridicării cărăușilor.

Nu tângăduim că și primăria a făcut rău, că a ridicat prețul lemnelor tocmai în pragul iernei, lovind prin această dispoziție tocmai în meseriași și ceilalți locuitori nevoiași, cari n'au puțința să-și achiziționeze lemne cu bani înainte de venirea iernei.

La tot cazul, că primăria are datoria să ia măsuri pentru ca să se maximizeze lemnele la un preț care să poată fi suportat și de cel sărac.

Întocmai noi nu putem fi de părerea aceluia consilier comunal liberal care cu convingerea și mare hotărâre a declarat într-o ședință a consiliului comunal din Orăștie, că în Orăștie nu mai sunt oameni săraci și nevoiași.

Dacă fiecare sărac aruncă cu o peatră în fereastră acestui domn consilier, credem că s'ar speria văzând și numărând pietrele ce iar cădea asupra ferestrelor!

Abonați „Solia“

Administrația și Politica

(Urmare din pagina 1-a)

Răspunsul a fost simplu și precis: politica.

Oare să fie sinceră și adevărată această apărare? Într-adevăr politica să fie oare demonul, care-i obligă să înfrângă dispozițiile categorice ale legilor, să fie nedrepti cu anumiți cetățeni cari nu fac o anumită politică și să facă anumite fapte cari sunt incomptabile nu numai cu calitatea lor de funcționari publici dar și cu situația lor socială; — sau politica servește numai de pretext pentru acei porniți din fire să fie abuzivi, neglijenți și necorecți?

Inclinăm a crede, mai mult afirmăm cu toată convingerea că nu politica este cauza acestor năravuri și urâte care s'au încuibat în administrația noastră.

Dovada afirmațiunii noastre socotim că rezultă cu prisosință din următoarele considerente:

1. Toate abuzurile și fărâdelegile emișate mai sus se întâmplă de regulă sub guvernarea partidului liberal; — celiace înseamnă că nu politica e cauza adevărată, fiindcă politica face și partidul național-țărănesc și totuși sub guvernările acestui partid nu s'a întâmplat nici o faptă de categoria celor arătate mai sus.

2. O minoritate dintre acești funcționari deși trăiesc în aceeași atmosferă și sub același regim politic totuși își îndeplinesc conștiințios atribuțiunile legale, nu se amestecă în vâltoarea luptelor politice, și totuși nu li-se întâmplă nimic rău din partea nimănui — adică pot rezista presu-puselor presiunii politice, — din contra sunt stimați și respectați atât de popor cât și de șefii lor ierarhici.

3. Prin dispozițiunile precise din legi, le este interzis să facă politică sub sancțiuni atât disciplinare cât și penale.

4. Eventualele presiuni pe cari le-ar încerca anumiți politicieni fără scrupule asupra funcționarilor, le pot fi opuse atât interdicțiunile legale cari li opresc dela orice activitate politică, cât și protecția legilor funcționarilor cari li pun la adăpost de orice măsură abuzivă ce s'ar lua contra lor, pentru refuzul de a face celiace e contrar legilor.

5. Respectarea de către toți funcționarii a dispozițiilor legale — solidaritate în bine — care le interzic amestecul în luptele politice, ar duce la imposibilitatea de a se lua măsuri arbitrare și de șicană contra lor, căci a admite contrarul ar însemna să fie pedepsiți toți funcționarii celiace nu se poate nici măcar concepe.

Iată o serie de argumente cari credem că sunt suficiente de convingătoare că nu politica este cauza faptelor abuzive săvârșite de acești funcționari, ci altceva. — Acel altceva se cuprinde în: incorectitudinea incapacitatea și neglijența în serviciile lor precum și în dorința de parvenire — păcate — pe cari caută să le ascundă sub o activitate ilegală și abuzivă pusă în serviciul unui partid politic, a partidului liberal; — activitate — care în adevăr li pune la adăpost de orice sancțiune cât este la cârma Statului partidul liberal, fiindcă orice plângere contra lor oricât defondată ar fi rămâne fără urmări.

În fața acestei situațiuni se pune întrebarea, cui se poate această activitate ilegală și abuzivă a funcționa-

rilor și cari sunt măsurile ce se impun pentru stăpînire a acestei plîgi sociale. Răspunsul nu poate fi altul decât că nu folosește nimănui. Din contra știu că atât în întregul corp de funcționari (deal și celor corecți) asupra cărora se restrânge o lumină urâtă, devenind odioși în fața poporului; cât și cetățenilor cari mai suferă încă fără a riposta văzând atâtea abuzuri nepedepsite, dar încep să fie nefacțioși și nerespectuoși față de funcționari și cine știe mâine sub ce formă își vor revărsa suferințele morale și fizice pe care le îndură astăzi. Deasemenea strică și autorității și prestigiului Statului românesc, din cauza acestor abuzuri rămase nepedepsite, — celiace se poate deduce din deseale tânguiri ale țărănilor cari cu glas stins își spun că Legea și „domnitorii“ — prin care înțeleg administrația — numai sunt cum erau odată, aluzie care trebuie să doară și să mîșie pe orice român conștient.

Față de acest rezultat se impune în interesul superior al Statului ca răul să fie curmat repede și din rădăcină. Și aceasta se poate face foarte ușor, prin îndepărtarea imediată din serviciu a tuturor funcționarilor dovedii că au luat parte la acte și fapte politice, iar aceia în sarcina cărora se vor dovedi fapte și de altă natură să fie deferiți instanțelor repasive.

Pentru această curățire a administrației socotesc că sunt suficiente legile existente iar dacă se va dovedi că sunt insuficiente, va trebui ca prima Lege votată de parlament să îngăduie această operă de salubritate.

Partidul Național-Țărănesc are obligațiunea morală să facă această operă de deparazitare a administrației pentru prestigiul Statului românesc și în interesul poporului, — aceasta cu atât mai mult cu cât lertarea acordată în guvernările trecute a fost privită drept un act de slăbiciune și a servit de indemn pentru noui aluzuri. Această greșală nu mai trebuie repetată.

Legalismul, bunătatea și omenia conducătorilor acestui partid trebuie rezervate pentru funcționari buni, muncitori și cinstiti, iar pentru cei clasati în categoria de cari ne-am ocupat în acest articol, nici un sentiment de milă ci toată severitatea Legii.

Numai așa se va putea curma răul care nestărpit, sapă zi de zi la temelie Statului român.

de: *Leontin Pârnu,*
advocat

Expoziția zootehnică din jud. Hunedoara.

În săptămâna trecută a avut loc la Orăștie sub eminenta îndrumare a dlui dr. Grațian Hădan medicul primar veterinar al județului Hunedoara expoziția zootehnică din acest an.

Au luat parte peste 250 de exemplare selecționate și s'au împărțit numeroase premii. Această expoziție a fost o dovadă în plus că problema creșterii vitelor și a selecționării lor în județul Hunedoara este în plin progres spre lauda îndrumătorilor zootehnicii între cari trebuie să lăudăm pe Dl Dr. Grațian Hădan.

CEI CU COMUNISMUL partidului național-țărănesc?

Gazeta dlui Vlad în mod înconștient ne acuză de comunism. Am arătat la vremea sa că atât Dl Mihalache cât și Dl Lupu, chiar în anul acesta au târnosit două biserici în comunele lor natale, ridicându-le pe cheltuielile lor. Au arătat că Dl Maniu chiar lângă casa sa din Bădăcin are o capelă în care își face rugăciunile sale către Cristos peste toate acestea, ciracii dlui Vlad au trecut cu vederea și perseverență a scrie că noi suntem cu comuniștii internaționaliștii și cu jidanii.

Noi acum îl întrebăm pe dl

Vlad că oare invitarea dlor Maniu și Mihalache la Alba Iulia și prezența dlui Mihalache acolo apoi invitarea de către M. S. Regele a dlui Mihalache la manevrele regale însemnează o acceptare din partea M. S. Regelui a prezenței unor comuniști sau a unor simpatizați cu comuniști?

Noi credem că aceasta nu o poate menținea dl Vlad fiindcă ar declara chiar pe M. S. Regele de comunist simpatizant ori M. S. Regele este cel mai mare naționalist din țara Românească.

Partidul național-țărănesc este singurul indicat să vină la putere.

În urma situației politice ce sa creat prin toate alegerile parțiale din țară s'a văzut că partidul național-țărănesc este cel mai puternic dintre toate partidele și astfel dacă criza de guvern care se va deschide cel mai târziu la 15 Noembrie, — se va rezolva în mod constituțional este clar că M. S. Regele va chema partidul național-țărănesc să formeze guvernul.

Toate celelalte combinații sunt fără nici un temei fiindcă nici unul dintre partidele pe opoziție nici nu se pot apropia ca forță politică de partidul nostru.

Deaceia noi așteptăm cu încredere rezolvarea crizei și suntem convingși că partidul nostru în curând va conduce destinele acestei țări spre fericirea și înălțarea poporului român.

Dl Vlad atacă garda de fer

Cu ocazia alegerilor județene, garda de fer și part. totul pentru țară au hotărât că se abțin dela alegeri fiindcă, în Ardeal la asemenea alegeri este în joc onoarea politică a dlui Maniu și ei nu ar voi să lovească în acela pe care țara întreagă îl crede și-l recunoaște, ca cel mai cinstit și corect om.

În același timp însă nu au răspuns nici la ochiadele pe cari i-le trăgea dl Vlad împreună cu ciranii săi și i-au trimis vorbă că plecarea dlui Vaida din partidul național-țărănesc este o trădare și deaceia ei

în nici un caz nu ar putea să approve aceasta.

Când apoi dl Vlad Aurel a văzut că garda de fer s'a ținut de cuvânt și nu a votat cu nici un trădător, — și după ce s'a văzut descoperit în fața poporului, căruia îi spunea până aici că ar fi pe-o mână cu garda de fer, — s'a supărat tare pe gardă și prin gazeta sa „Solia Dreptății“ a început să-i infiunte.

Deaici apoi poate vedea garda cari sunt sentimentele adevărate ale dlui Vlad față de ei.

De-ale Primăriei orașului ORĂȘTIE.

În ziua de 5 Iulie s'a ținut licitație la Primărie pentru a da în arenda moara cetății. — Din câte oferte au fost, cea mai urcată a fost a lui Ion Drăgan din Romos. — Așa că Dl. Turdășan casierul orașului și Șef. de serviciu la Primărie văzând că n'a mai rămas moara pe Fincu care o ținea de 17 ani cu o arendă după placul lor, i-a cerut lui Drăgan încă 5000 lei în vadium în plus spunându-i că trebuie 15 000 lei în vadium. — Drăgan a mai achitat pe lângă cele 10 000 lei încă cele 5 000 lei cerute de Dl. Turdășan. — Atunci dl Turdășan i-a spus lui Drăgan că intrucât oferta lui e cea mai mare, licitația rămâne pe el, După câteva zile Dl. Turdășan se duce la Drăgan care se află la moara, lui Șchujeri îi cheamă deoparte și-i spune în așa fel ca să nu mai audă nimeni, că mai trebuie suma de 12.800 lei pentru vadium și o garanție de 80.000

Drăgan Ion nepricepându-se a fost în stare să plătească oricât i-s'ar cere de mult, fără să-și dea seama că e proștit și speriat de alții.

Tot atunci Dl. Turdășan i-a spus că e prost că a dat atât pentru moară că nimeni n'a dat cât a dat el și dacă a dat atât atunci să plătească cât i-se cere. Noi îl întrebăm pe dl Turdășan care este în serviciul orașului și astfel stăpâne interesele orașului și astfel ține la venitul și averea orașului, că spune atora că sunt proști când dau mai mult. Mai întrebăm pe dl. Turdășan că are dreptul să se ducă la om acasă și să ceară bani, când noi știm că avem legi și că trebuia citit pe cale legală la Primărie unde să i se pună în vedere că ar mai avea de plătit (dacă intradeăr avea?) să nu fie chemat pe stradă să i-se facă socotelile să fie sfătuit și desmăntat.

Un cetățean al orașului.

Cetiți numai „Solia“

Dragostea de popor a dlui Aurel Vlad

Cine vrea să aibe o dovadă clară de felul cum înțelege dl Aurel Vlad să vină întrajutorul țării și a celor necăjiți.

Din județul nostru, nu are decât să deschidă pagina 3-a și a 4-a din nr. 48 al gazetei „Solia Dreptății“ și pag. 4-a din nr. 43 al aceleiași gazete și să vadă că toate sunt cuprinse numai cu publicații de licitație ale băncii Ardeleana.

Crede oare dl. Vlad că scoțând în licitație pe bieții gridani cari sunt cei mai săraci oameni din plasă va câștiga aderența politică pentru frontul

românesc.

Din contra această nu dovedește ca dl Vlad ar avea dragoste față de populația județului pe care o creditat-o și de pe care a luat dobânzi stăția zece de ani de zile.

Imprumutul pe dobândă încă este o solie cu două tășuri în care s'a tăiat dl. Vlad săracul tocmai când credea că banca lui este cel mai deplin mijloc de constrângere politică dar publicațiile de licitație cari au intrat în inima oamenilor și aceștia nu le uită așa ușor.

Din realizările liberale din Valea-Jiului — Petroșani

Se știe că în orașul Petroșani s'a fixat alegeri comunale pe ziua de 12 Octombrie 1937.

Patru ani de zile, au gospodărit comuna cu comisie interimară, n'au încercat să facă alegeri, deoarece știu foarte bine că nu vor leși biruitorii. Într-o bună zi, însă oamenii legalității, vor să facă la sfârșit de guvernare alegeri.

În vederea acestor alegeri partid liberal a făcut cartel cu ungurii, ca bară-mi cel puțin sprijiniți de ungari să poată scoate vreo câțiva consilieri. Astfel în ziua de 3 Oct. a. e. vânzătorul de sare „Balomiri“, ca un fel de potracăr necunoscut, s'a prezentat în cătunul Dârja cu o damigeană de țuică, ca să îmbete populația, cu minciunile. Grea a fost damigeana până la Dârja; dar mai grea a fost l-a adus înapoi. Cetățenii au respins otrava liberală și le-au răspuns, că

cu deacestea nu ne mai lăsam noi înșelați, — destul a fost păcăl acum. Ceva mai interesant, — tot în aceea zi, s'au dus în cătunul „Maleia“ — în timpul când preotul slujea în biserică și au produs un scandal extraordinar, — înainte de a se termina serviciul divin, — un potracăr stătea în apropiere cu dimigeana de țuică, — însoțit de un orb, — agent îndemna oameni să bea, fiindcă aveau iară alegeri. De remarcat este: la Dârja — damigeana de țuică au instalat-o în localul școlii, la Maleia în ușa bisericii, — meritul acestor țărani bravi, a fost că au respins această țuică, — bravo vouă, țărănilor din Dârja și cei din Maleia, — ferivi-vă! de otrava liberală, — cinstite vouă! — — .

Acestea sunt realizări liberale. Țuica și minciuna. Sărută țuică a mai fost și aceea.

Munții noștri aur poartă

Suferințele moșilor sclavi din pașalâcul „Micei“

de: Lăzaru N.

În care casă românească n'a pîntruns cântarea de jale a românului asuprit și sclăvit?

Munții noștri aur poartă

Not cerșim din poartă'n poartă

Cântare, care și azi să repetă din gurile moșilor din Zarandul gl'orios devenit un fel de pașalâc al societății „Mica“.

E lucru știut că ținutul Zarandului este unul dintre cele mai bogate ținuturi ale României și chiar ale Europei în ce privește bogățiile săcăminte de aur, iar locațiile băștinăși „moși“, urmașii lui Horia, Cloșca, Crișan și a „regelui munților“ Avram Iancu sunt egali cu cerșitorul, care umblă din poartă'n poartă. Da moșii din Zarand și azi se sbat și să luptă cu cea mai neagră miserie, foame, golăte și boale sociale, pentru că au fost despozați de drepturile și bogățiile strămoșești.

Te cuprinde o groază, o spaimă și chiar o durere sufletească când privești înfățișarea atât de săcătuită a moșilor din Zarand rămași și acum în jugul sclăviei, schimbându-li-se doar numai stăpânul de ieri în cel de azi.

Da! Moșii din Zarand aproape în masă, sunt sclavii „Micei“ care le exploatează în modul cel mai barbar, întreaga viață.

Ei lucrează din greu zi și noapte, prin diferite întreprinderi și exploatarea ale „Micei“, sunt rău plătiți, expuși la foame, golăte și lăsați pradă la secerișul boalelor sociale.

Și te întreb, oare aceasta o merită moșii, care ne-au fost fala neamului românesc pentru vitejia lor?

Soartea moșilor din Zarand din zi ce trece este tot mai grea, tot mai nemiloasă, tot mai antierestină și mai insuportabilă. Și iată de ce:

Marile săcăminte de aur din Zarand (scopul și ținta principală a dominației de ieri) după înfăptuirea României-Marii, n'au trecut în stăpânirea statului român și acesta la rândul lui să le concesioneze moșilor cum era firesc și legal, conform dreptului stabilit prin tratatul de pace dela Trianon. ci vr'o câțiva gogotași cu apucături dibace și șmechere, pe căi lăturale și ilegale, făcând cu încetul sub pretext de naționalizare etc. le-au trecut toate bogățiile în stăpânirea „Micei“ unde dl Dr. H. Frank, Al. Rositzky, I. Manolovici etc. în frunte cu marele fascist dl Octavian Goga sug. anual sute de milioane de pe sârmanii moși. Aci de minune se împacă fascismul gen Goga cu minoritarii și jidanii numai bani să isă.

Muți se vor fi întrebând, Cine

este „Mica“ acea? Mănec-o sărăcial când s'a înfăptuit? De când s'a îmbogățit? Și iată răspunsul, care e b'ne să se știe.

„Mica“ a fost până la război o păduchiosă întreprindere de „cvarț“ și „mică“ din vechiul regat, însă guvernarea avarescană a înzorzonat-o cu însele bogății aurifere din Zarand, iar azi are în stăpânirea ei, peste 4000 de moși adevărați sclavi, cari au fost deposedați de drepturile

strămoșești și lăsați pradă „Micei“ unde dl Goga cu o mulțime de venetici, au ajuns să le fie stăpâni.

Și știe, că minele din Zarand, au fost exploatare în timpurile vechi de Romani, și moșii noștri, și aceștia le-au exploatat numai cu sclavi și urmele lor să vadă până azi. Azi, cea de sclavi trebuiau să fie exploatarea acestor mine, sunt moșii din Zarand.

(Va urma.)

Dr. Laurențiu Petric

Anunțăm cu multă durere distinsul și iubitul nostru președinte de onoare al organizației partidului național-țărănesc din Dobra, dl Dr. Laurențiu Petric a decedat în frumosa vârstă de 80 ani.

Deodată cu el dispăre încă unul din generația celor mai hotărâți și neliniști luptători ai ideii naționale și e vechiului partid național dinaintea de nume.

Organizația noastră din Dobra a trimis familiei următoarea telegramă:

Organizația Partidului
Național-Țărănesc, Dobra.

Aurelia Dr. Petric

Cluj.

Organizația Partidului Național-Țărănesc din Dobra cu toți membrii săi, împărtășesc din adâncul inimii marele doliu care a lovit Onor. Do. familie, prin moartea iubitului nostru Președinte Dr. Laurențiu Petric, mare și vechi luptător și îndrumător, iubit și stimat de toți. Al cărui nume va rămânea pentru totdeauna în inimile noastre și a tuturor Dobrenilor.

Rog să primiți experștunea condolențelor noastre cele mai emoționante.

Dobra, la 18 Septembrie 1937.

Președintele org. P. N. Ț.

G. BABEȘ.

ȘTIRI.

Logodnă. Anunțăm cu plăcere logodna drăgălașă deoare Tanți Stanciu fica doamnei și a domnului profesor Stanciu Zaharie cu domnul Limbianu Ioan profesor la Orăștie. Le transmitem pe această cale cele mai sincere felicitări.

Dl. avocat Lazăr Dânsoreanu. Secretarul general al org. noastre s'a refugiat din concediu și și-a reluat ocupațiunile la sediul biroului său avocațial din str. A, Vlaicu nr. 7

Astra și liga anterivizionistă.
Orăștie.

Onor. Membrii ai acestor societăți sunt invitați la o adunare generală extraordinară pe Duminică 24 Oct. orele 12 d. m. în sala festivă a liceului „Aurel Vlaicu“ pentru a-și alege președinte în locul dlui Director Aron Demian, demisionat din considerații sanitare.

Orăștie, 8 Oct. 1937.

Victor Iacob.
Vicepreședinte.

Prețul bumbacului e în scădere de câteva luni, pe piața mondială. Scăderea nu e mare, dar ea merge în continuă desvoltare, deoarece e

mult bumbac în țările producătoare. La noi în țară nu se simte o ieftinire mai pronunțată a acestei mării sau a mărfurilor textile. Multă vreme nu va mai putea trece, însă, — ca tot cartelul fabricilor textile — și prejuriile vor trebui să înceapă a scădea și la noi.

Asigurarea obligatorie a comerțanților și industriașilor. Ceeace am cerut noi de atâtea ori, azi mâine devine fapt. Se va face adeca obligatorie asigurarea comerțanților și industriașilor. Decretul-lege despre acesta este și întocmit gata. Nu trebuie decât să se discute asupra aceluia în parlament și senat și să-l iscălească Majestatea Sa Regele.

Bust lui Berthelot. Cu prilejul prezenței generalului francez Gamelin în Bașurești, se va inaugura la muzeul militar din parcul Carol un bust care să fie o veșnică amintire pentru noi a generalului francez Berthelot, marele prieten al României în zilele războiului de întregire a Neamului.

Examenele de bacalaureat. În toată țara s'au prezentat 3573 candidați și candidate și au reușit 1506, adică 42 la sută. — În sesiunea din Iulie procentul celor reușiți a fost de 52 la sută.

Nu sunt ingineri români? Mai multe firme industriale au declarat în zilele trecute, că ele voesc să angajeze ingineri români, conform dorinței ministeriale, dar nu găsesc. — Se poate, să nu mai fie tineri ingineri fără posturi?

Un porc minune. care cântărește 740 kgr. având 2 m. și jum. lungime a fost adus în local vitan din fața bazinului de inot din localitate pentru a fi văzut de populația orașului. Trecând să vedem și noi, am constatat că într'adevăr porcul cu pricina e o minune a secolului. El a fost crescut într'o crescătorie de porci din județul Gorj. Acum are etatea de 3 ani și după precizările medicilor veterinari el va mai trăi vreo 7 luni. „Porcul minune“ e așezat într'un camion anume construit. Din pricina grăsimii, nu poate sta pe picioare decât culcat pe o parte a corpului.

Vând acții

„Ardeleana“

A se adresa la adm. foii „Solia“.

Cetiți numai „Solia“